

NEPALI A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
NEPALAIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
NEPALÍ A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning)
Lundi 8 mai 2000 (matin)
Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

3 hours / 3 heures / 3 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage. Include in your commentary answers to all the questions set.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A : Écrire un commentaire sur un passage. Votre commentaire doit traiter toutes les questions posées.
- Section B : Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres) ; les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a todas las preguntas de orientación.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

भाग ९

तल दिइएको निबन्ध अथवा कविताको टिप्पणी लेख्नुहोस्,

१ (क)

मातृभूमिमाथि प्रेम ! के भनेको यो ? के छ यसमा रहस्य ? फेरि प्रेम गर्ने प्रणाली कुन हो ? के देशप्रेमको बारेमा मुख तथा कलम चलाउँदैमा देशप्रेमी कहलाइन्छ ? 'हाम्रो झण्डा अमर होस् ! इन्क्लाब जिन्दाबाद !' भनेर चिच्याउँदैमा अथवा देशप्रेमको दर्शन पत्र-पत्रिकामा छपाउँदैमा देशप्रेमी बनिने भए के थियो र ? हो, रचनात्मक कार्य ठोस रूपले गर्दै विचारको आदान-प्रदान र प्रचारको लक्ष्य गरेर दुनियाँलाई सचेत तुल्याउन र शासकहरूलाई न्यायको बाटो देखाउन मुख र कलम चलाउने आवश्यकता पर्दछ; तर यही परिधिमा मात्र रल्लिएर देशप्रेमी साँग्रिंदैन ? उ त आकाशजस्तै विशाल छ, समुद्रजस्तै अगाध छ । यदि देशप्रेमलाई वृक्षको रूपमा कल्पित चित्र खिंच्यो भने अनन्त हाँगाबिँगा देखिन्छन्, जसलाई फले-फुलेको गराउन समस्त जनताको एकता र उत्साह अत्यावश्यक देखिन्छ ।

देशलाई उन्नत तुल्याउन के एउटा व्यक्तिको कोशिशले हुने हो र ? राष्ट्रपतिदेखि सिपाहीसम्मले कर्तव्यमा चल्नुपर्छ, गरीबदेखि कुवेरसम्मले कोशिश गर्नुपर्छ, मूर्खदेखि विद्वान्सम्म सहयोग दिनुपर्छ, केटाकेटीदेखि बूढाबूढीसम्मले निरन्तर लागिपर्नुपर्छ । सिपाहीले गरेकोभन्दा सय खण्ड बढ्ता परिश्रम हाकिमले गर्नुपर्छ । गरीबले एक थोपा पसीना बहाएको ठाउँमा धनीले एक पाथी धन छर्कनुपर्छ, मूढेबलले दस दिनमा हुने कामलाई बुद्धि र युक्तिले एकै दिनमा गरिदिनुपर्छ । बूढाबूढीले उठाएको जग बढाउँदै केटाकेटीले छिटो छाना लगाउनुपर्छ, काँधमा काँध मिलाएर सारा नेपालीले मिहिनेत नगरी नेपाल उन्नत हुन्छ भन्नु कल्पना हो, अझ सपना हो ।

पशुपक्षीतिर दृष्टि दियौं भने पनि देशप्रेम प्राकृतिक हो भनेर हामी प्रमाण दिन सक्छौं । फेरि पाँचै द्वीपमा वीर नेपाली भन्ने प्रसिद्धि हामीले पाइसकेका छौं । हामीमा शूरता छ, साहस छ, बुद्धि छ, बल छ, आत्मविश्वास छ । अब विदेशीले अथवा स्वदेशीले नै पनि देशको स्वतन्त्रतामा धक्का दिन थाल्यो भने के चूप लागेर बस्नु ठीक होला ? अन्याय देखी-देखिकन पनि थरथरी कामेर निमुखा बन्नु उचित होला ? तर हुन लागेको रचनात्मक काममा बाधा पार्नु अथवा काम अर्को गरी, माम म खान्छु भन्नु पनि त ठीक होइन । अर्कोले खुवाइदिएकोमा भन्दा आफ्नै हातले खाएकोमा बढ्ता स्वाद हुन्छ भन्ने कुरा के हामीले अनुभव गरेका छैनौं र ?

[बदरीनाथ भट्टराई, देशप्रेम]

लेखकले सोधेका प्रश्नहरूको कति महत्त्व छ ?
लेखकको भाषा र गद्य-शैली तपाईंलाई कस्तो लाग्यो ?
लेखकले देशप्रेमको कस्तो परिभाषा दिन थालेका छन्?
तपाईं लेखकको भनाइसंग कहाँसम्म सहमत हुनुहुन्छ ?

(ख)

- बुद्ध तिमी छौ, म छु !
हामीबीच गहिरो र अँध्यारो दूरी कायम छ !
-पच्चीस सय वर्षदेखि-रेलको सुरुजस्तै !
यतिबेला तिम्रो अमरत्वको कुनै अर्थ छैन
५ तिमी तर्सैर भागेको रोगी लुम्बिनी, भन् भन् बूढो हुँदैछ-पीपलको रूखजस्तै
र, अशोकस्तम्भ तोपकै आकारमा प्रतीक मात्र छ !
यतिबेला तिमीले छोडेको बालक राहुल
उसको सबभन्दा ठूलो शत्रु तिमीजस्तै
बाबुसँगै तर्सैर काँपी रहेको छ ।
१० तिमीले पहिलोपल्ट देखेका लाशहरू
बूढानीलकण्ठजतिकै चिसा छन्-दुष्पामा
-कुनै तेहरान, बिजयपुर र रङ्गूनसँग निद्रा बाँकी छन्
-बोधीवृक्षजस्तै बूढो शरीरको निद्रा !
र, तिमी अमर छौ, म चकित छु तिमी कसरी अमर छौ ?
- १५ सबै यथावत् छ- मृत्यु र लुम्बिनी,
लाश र तिम्रो दरबार !
म छक्क परेर स्वयम्भूमा नतमस्तक छु -
खै तिमी कसरी अमर छौ ?

[जीवन आचार्य, प्रश्न नम्बर एक]

कविले यस कविताको माध्यमबाट कस्तो सन्देश दिन खोजेका छन् ?
भगवान बुद्धसँग यस्ता प्रश्नहरू सोध्न तपाईंलाई उचित जस्तो लाग्छ कि लाग्दैन ?
यस कविताको भाषा-शैली तपाईंलाई कस्तो लाग्यो ?
यो कविता पढिसकेपछि तपाईंको कस्तो प्रतिक्रिया छ ?

भाग २

तल दिइएको कुनै एउटा विषय माथि निबन्ध लेख्नुहोस् । तपाईंको निबन्ध तपाईंले पढ्नुभएका भाग ३ का तीनवटा कृतिहरूमध्येका कम्तिमा दुइवटा कृतिहरूमा आधारित हुनुपर्दछ । अन्य कृतिहरूको उल्लेख गर्न हुन्छ तर त्यस्ता कृतिहरू तपाईंको निबन्धको मुख्य अङ्ग बन्न हुँदैन ।

२ प्रारम्भिक कालको आधुनिक नेपाली कविता

(क) यस कालमा छन्दोबद्ध काव्य किन महत्त्वपूर्ण थियो ?

अथवा

(ख) यस कालका कविताहरूका मुख्य विषय-वस्तुहरू के थिए ?

३ आधुनिक र समसामयिक नेपाली कविता

(क) यस कालका कविताहरूका भाषा-शैलीका मुख्य विशेषताहरू के छन् ?

अथवा

(ख) यस कालका कविताहरूप्रति आफ्नो व्यक्तिगत प्रतिक्रिया जनाउनुहोस् ।

४ नेपाली कथा-साहित्य (प्रारम्भिक काल)

(क) यस कालका कथाहरूमा शहर र गाउँका कस्ता वर्णनहरू पाइन्छन् ?

अथवा

(ख) यस कालका कथा-साहित्यमा नारी-पात्रहरूका कस्ता चित्रणहरू पाइन्छन् ?

५ आधुनिक र समसामयिक नेपाली कथा-साहित्य

(क) यस कालका कथा-साहित्यका लेखकहरूले कस्तो भाषा-शैलीको प्रयोग गरेका पाइन्छन् ?

अथवा

(ख) यस कालका कथा-साहित्यमा राजनैतिक कुराहरूको कति चर्चा छ ?

६ नेपाली उपन्यास

(क) तपाईंले पढ्नुभएका नेपाली साहित्यका र (उचित भएमा) विश्व साहित्यका उपन्यासहरूमा लोग्ने-स्वास्नीको नाताका कस्ता चित्रणहरू पाइन्छन् ?

अथवा

(ख) तपाईंले पढ्नुभएका नेपाली साहित्यका र (उचित भएमा) विश्व साहित्यका उपन्यासहरूका मुख्य विषय-वस्तुहरू के हुन् ?

७ नेपाली नाटक

(क) केही नेपाली नाटकहरूका पात्रहरू पद्यमा बोल्छन् । नाटकको सन्दर्भमा, यस्तो भाषाको प्रयोग तपाईंलाई कस्तो लाग्छ ? उचित भएमा विश्व साहित्यलाई पनि उल्लेख गर्न हुन्छ ।

अथवा

(ख) नेपाली नाटकहरूका मुख्य विषय-वस्तुहरू के हुन् ?